

Jaarstukken 2016

januari 2017
(v3.090317)

Inhoudsopgave

1	WOORD VAN DE DIRECTIE.....	6
2	ALGEMEEN.....	8
2.1	INLEIDING.....	8
2.2	MISSIE VOLKSKREDIETBANK.....	8
2.3	DEELNEMENDE GEMEENTEN / BESTUUR.....	9
2.4	DIENSTVERLENING.....	10
2.5	LIDMAATSCHAPPEN.....	10
2.6	KWALITEITSZORG.....	10
2.7	HUISVESTING EN BEREIKBAARHEID.....	11
2.8	PERSONEEL.....	11
3	EVALUATIE BELEIDSPLAN.....	12
3.1	INLEIDING.....	12
3.1.1	Opmerking vooraf.....	12
3.1.2	Opbouw jaarverslag.....	12
3.2	VISIE ALS KADER.....	12
3.2.1	Visie ISHV: blijvende resultaten door integraal maatwerk.....	12
3.2.2	Uitgangspunten.....	13
3.3	DOELSTELLINGEN EN RESULTATEN.....	14
3.3.1	Doelstellingen.....	14
3.3.2	Gewenste en behaalde resultaten (VKB).....	14
3.3.3	Managementinformatie.....	18
3.3.4	Samenvatting resultaten.....	18
3.3.5	Vooruitblik 2017.....	18
4	PARAGRAFEN.....	19
4.1	WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING.....	19
4.1.1	Kengetallen.....	20
4.2	ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN.....	20
4.3	FINANCIERING.....	21
4.3.1	Risicobeheer.....	21
4.3.2	Kasbeheer.....	22
4.4	BEDRIJFSVOERING.....	22
4.5	VERBONDEN PARTIJEN.....	24
5	BALANS PER 31 DECEMBER 2016.....	26
6	OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN 2016.....	27
6.1	ANALYSE VAN HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN.....	28
7	KASSTROOMOVERZICHT.....	32

8	TOELICHTING OP DE BALANS EN HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN.....	33
8.1	WAARDERINGSGRONDSLAGEN.....	33
8.2	TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2016	34
8.3	TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN 2016.....	39
9	VASTSTELLEN JAARSTUKKEN 2016.....	42
10	OVERIGE GEGEVENS.....	43
10.1	EXPLOITATIESALDOVERWERKING EN SALDOVERDELING.....	43
10.2	BTW COMPENSATIE.....	43
10.3	OVERZICHT GEMEENTELIJKE BIJDRAGEN 2016	44
10.4	WNT-VERANTWOORDING 2016 VOLKSKREDIETBANK NOORD-OOST GRONINGEN	45
11	CONTROLEVERKLARING	48
12	STATISTISCHE GEGEVENS.....	52

Jaarverslag 2016

1

Woord van de directie

Volkskredietbank Noord-Oost Groningen van 1967 tot heden

De VKB is in 1967 opgericht en verstrekke in haar beginjaren voornamelijk kleine kredieten voor bijvoorbeeld een kapotte wasmachine of woninginrichting. In 2016 is zij uitgegroeid tot een sociale bank met een uitgebreid palet aan diensten waaronder budgetbeheer, sociale kredietverlening, schuldregeling en schuldpreventie.

Aanmelden

Binnen de schuldhelpverlening blijft het moeilijk om mensen met schulden tijdig in beeld te krijgen. Keer op keer blijkt uit onderzoeken dat de burgers met schulden zich (te) laat melden. Onlangs is dit beschreven in het onderzoeksrapport “Afgelost is Opgelost” door Martijn Keizer, onderzoeker Rijksuniversiteit Groningen. Onderzocht is wat mensen weerhoudt om de stap naar de schuldhelpverlening te maken? De primaire belemmeringen die worden genoemd zijn, schaamte en onderschatting van de eigen financiële situatie. Ook is onderzocht wanneer men wel actie onderneemt, hierover wordt gezegd dat aanmoediging van buiten af een belangrijke factor is en wanneer de noodzaak dermate hoog is dat men niet meer anders kan. Hiervan is onder andere sprake bij een dreigende huisuitzetting een zogenaamde crisis. Een crisis is voor betrokkenen een stressvolle situatie en voor de organisatie een arbeidsintensieve periode. In vaak zeer korte tijd moet er veel gebeuren om huisuitzetting of afsluiting te voorkomen. Met het merendeel van de woningcorporaties heeft de Volkskredietbank een convenant afgesloten om adequaat te kunnen inspelen op een dreigende huisuitzetting wanneer deze door financiële problematiek wordt veroorzaakt. Belangrijker nog is het voorkomen van een crisissituatie, een goede relatie met de woningcorporatie en duidelijke verwijzing naar de VKB door hen is hierin helpend.

Leenaanvragen en vroegsignalering

In 2016 zijn er 565 aanvragen voor sociaal krediet gedaan waarvan 52% is afgewezen. Een belangrijke reden voor een deel van de afwijzingen is dat na analyse blijkt dat het verstrekken van een lening niet de oplossing van het probleem is. Na een afwijzing benaderen wij betrokkenen, zowel schriftelijk als telefonisch om hen uit te nodigen voor een gesprek om hun financiële situatie in kaart te brengen. Het doel is om eventuele problemen vroegtijdig te signaleren en daar waar mogelijk met lichte vormen van dienstverlening tot oplossingen te komen. Helaas is niet iedereen te overtuigen dat een vrijblijvend gesprek gewenst is.

Klanttevredenheidsonderzoek

De VKB voert ieder jaar klanttevredenheidsonderzoeken uit. In 2016 heeft deze onder de budgetbeheercliënten plaatsgevonden. Cliënten gaven de VKB het rapportcijfer 7,5. Het cijfer geeft voor ons aan dat cliënten tevreden zijn met wat we doen en daar draait het om. Het is een goede waardering voor het werk van de medewerkers en een mooie stimulans om door te gaan. Het belangrijkste verbeterpunt is duidelijkheid verschaffen over de lengte van budgetbeheer.

Beleidsplan

Inmiddels is het nieuwe beleidsplan 2016-2019 in alle gemeenten aangenomen. Dit plan borgt evenals de vorige versie een brede toegang en gelijke dienstverlening voor de inwoners van onze acht gemeenten is hiermee geborgd.

Tot slot

Zeven van de acht gemeenten waarvoor de VKB schuldhelpverlening verzorgt, zijn betrokken bij de toekomstige herindelingen. Het bestuur heeft besloten onderzoeksbureau BMC te vragen een advies te schrijven waarmee de gemeenten handvatten krijgen om te bepalen op welke wijze zij schuldhelpverlening in de toekomst kunnen vormgeven.

Annelies Kleve
Directeur

2

Algemeen

2.1 Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag 2016. Op grond van artikel 7 van de Financiële Verordening ex art. 212 van de Gemeentewet dient het Dagelijks Bestuur verantwoording af te leggen over de uitvoering van de begroting en het financiële (meerjaren)plan.

2.2 Missie Volkskredietbank

In artikel 3 van de Gemeenschappelijke Regeling wordt de missie van de Volkskredietbank expliciet benoemd.

De bank is een kredietbank als bedoeld in artikel 5 Wck en heeft geen winstoogmerk. De regeling wordt getroffen ten bate van een zo doelmatig mogelijke uitvoering van de volgende belangen:

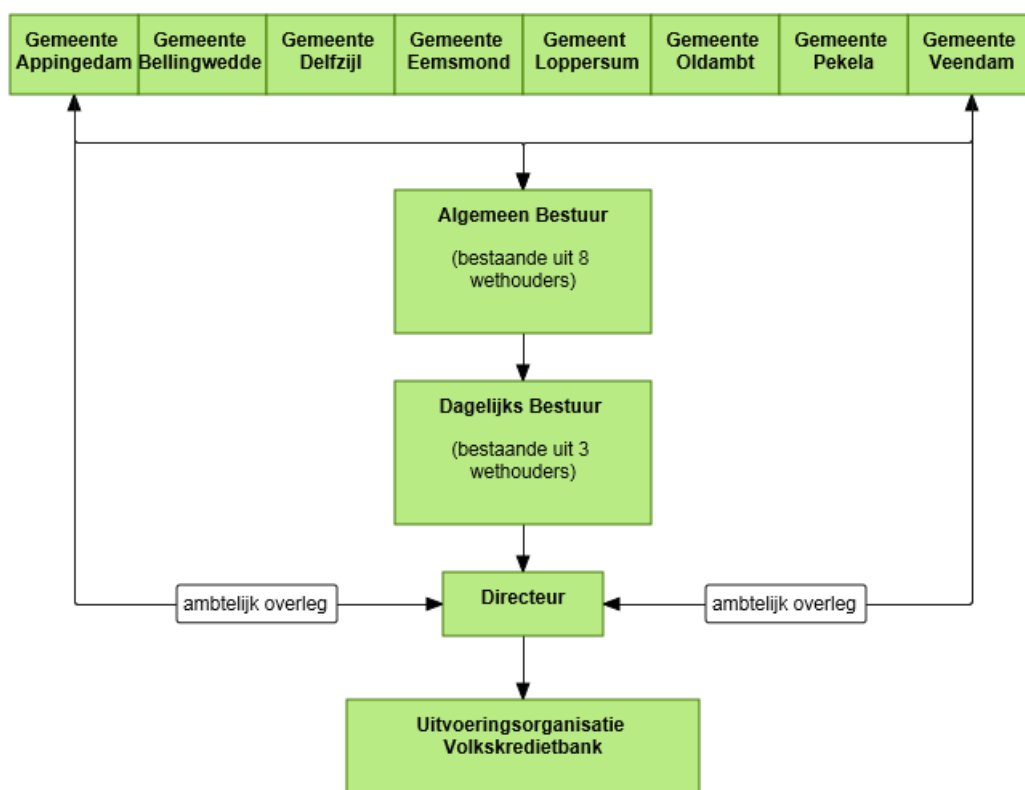
- a. het verlenen van hulp om te komen tot een financieel stabiele situatie bij burgers die in financiële moeilijkheden verkeren of dreigen te raken;
- b. het op zakelijke en sociaal verantwoorde wijze voorzien in de behoefte aan sociale kredieten;
- c. het voorkomen van maatschappelijk minder gewenste vormen van financiële dienstverlening.

Hiervoor worden de volgende vormen van dienstverlening ingezet:

- Het geven van voorlichting, cursussen/workshops en trainingen aan personen en instellingen;
- Het verzorgen van intakegesprekken;
- Het oplossen van crisissituaties;
- Het verstrekken van sociale kredieten en herfinancieringen aan cliënten die elders niet voor een krediet in aanmerking komen;
- Het voeren van inkomensbeheer teneinde het geldelijk evenwicht te doen hervinden;
- Het treffen van 100%-betalingsregelingen met voorkomende partijen voor cliënten;
- Het behartigen van de financiële belangen van personen die daar vanwege hun lichamelijke of psychische toestand of vanwege sociale omstandigheden niet zelf toe in staat zijn.
- Het volledig oplossen van schuldensituaties door schuldbemiddeling (maandelijks aflossingscapaciteit verdelen over de schuldeisers);
- Het door een schuldsanering volledig oplossen van schuldensituaties door het verstrekken van een saneringskrediet;
- Het beschikbaar stellen van een bankpas met rekening voor cliënten die geen gebruik kunnen maken van een reguliere bankpas.

2.3 Deelnemende gemeenten / bestuur

De uitvoeringsorganisatie VKB staat onder toezicht van een Algemeen Bestuur. Dit Algemeen Bestuur bestaat uit wethouders van de aangesloten gemeenten die schuldhelpverlening in hun portefeuille hebben. Uit dit Algemeen bestuur is een Dagelijks Bestuur gevormd van 3 wethouders. Het Dagelijks Bestuur houdt toezicht op de dagelijkse gang van zaken binnen de Volkskredietbank en is verantwoordelijk verschuldigd aan het Algemeen Bestuur.

Het bestuur wordt gevormd door (peildatum: januari 2017):

Bestuursfunctie	Naam bestuurder	Gemeente
Voorzitter	Dhr. B. Boon	Oldambt
Vice-voorzitter	Mw. S. Herkströter	Eemmond
Lid	Dhr. B. Wierenga	Veendam
Overige leden:	Dhr. W. 't Mannetje	Bellingwedde
	Dhr. M. Joostens	Delfzijl
	Dhr. B. Schollema	Loppersum
	Mw. A. Usmany	Appingedam
	Dhr. H. Hemmes	Pekela

De dagelijkse leiding over de organisatie ligt bij de directeur. De directeur is tevens ambtelijk secretaris van het bestuur.

De omvang van het verzorgingsgebied beloopt circa 150.000 inwoners (peildatum: januari 2017).

2.4 Dienstverlening

Aan de basis van de dienstverlening liggen de volgende uitgangspunten ten grondslag:

- de doelstelling zoals verwoord in artikel 3 van de gemeenschappelijke regeling;
- de gedragscodes sociale kredietverlening, budgetbeheer en schuldregeling van de NVVK.

De volgende producten/diensten vormen het basispakket van de Volkskredietbank:

- Intake en diagnose ten behoeve van producten uit het basispakket en in het kader van preventie (inclusief adviesgesprekken en crisisinterventies);
- Budgetcoaching;
- Budgetbeheer;
- Schuldregeling;
- Wsnp-verklaring;
- Kredietverlening zonder borgstelling;
- Beschermingsbewind.

De volgende producten/diensten kunnen onderdeel uitmaken van het aanvullend pakket en/of kunnen worden ingezet voor individuele inkoop:

- Cursus en training;
- Kredietverlening met borgstelling.

2.5 Lidmaatschappen

NVVK

De VKB is lid van de Vereniging voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren (NVVK). De vereniging behartigt de belangen van de leden op landelijk niveau bij de rijksoverheid, maatschappelijke organisaties en instellingen. Verder ondersteunt het verenigingsbureau van de NVVK alle leden op gebied van wet-, regelgeving, beleid en documenten.

Het doel is te komen tot een goede en uniforme afstemming in aanpak en methode van schuldhulpverlening en kredietverstrekking. De Volkskredietbank is in deze vereniging vertegenwoordigd door deelname als bestuurslid in het landelijk bestuur door de directeur en aan de commissies/werkgroepen Juridische Zaken, Audit, en Stabilisatie.

BKR

De VKB is lid van Bureau Krediet Registratie (BKR) in Tiel. Potentiële kredietnemers worden getoetst bij deze instelling. Mede op grond van de hieruit verkregen informatie wordt beoordeeld of kredietverstrekking verantwoord is. Alle verstrekte kredieten worden gemeld bij het bureau. Ook betalingsachterstanden of onregelmatigheden worden kenbaar gemaakt. Indien alle verplichtingen conform de overeenkomst zijn nagekomen wordt de cliënt weer afgemeld.

Door gebruik te maken van dit bureau wordt getracht kredietverlening op een zo verantwoord mogelijke wijze te laten plaatsvinden.

2.6 Kwaliteitszorg

Evenals in voorgaande jaren is ook in het jaar 2016 gewerkt aan kwaliteitszorg. De VKB is in juli 2016 opnieuw geauditeerd door de NVVK. Tijdens deze audit is getoetst op correcte uitvoering van de Gedragscodes en modules van de NVVK. De certificering is geldig tot augustus 2019.

Integrale schuldhulpverlening

Naast de vele samenwerkingen met onder andere de ISD's, Humanitas, AMW, Novo en Limor is het afgelopen jaar veel tijd gestoken in de voorbereiding op de wijkteams. Zowel op bestuurlijk als op uitvoeringsniveau zijn er veel overleg momenten geweest. Binnen de acht gemeenten wordt de verantwoordelijkheid van de zorgtaken op verschillende wijze vormgegeven waardoor ook de VKB op verschillende wijze een aandeel levert.

2.7 Huisvesting en bereikbaarheid

De Volkskredietbank Noord-Oost Groningen is gevestigd aan de Stationsweg 2 in Appingedam.

De openingstijden voor de klant zijn:

- Ochtenden van 8:30 tot 12:30 uur;
- Middagen van 13:30 tot 16:00 uur.

Daarnaast zijn de consultants voor de klant elke ochtend van 8:30 tot 10:30 uur telefonisch bereikbaar.

Gelet op de uitgestrektheid van het werkgebied worden er spreekuren gehouden in de gemeenten: Pekela, Eemsmond, Veendam en Oldambt.

2.8 Personeel

Het onderstaande overzicht toont de personeelsbezetting ultimo 2016 en 2015:

Personeelsbezetting	31-12-2016		31-12-2015	
	persoon	fte	persoon	fte
Management	6	5,5	6	5,7
Bedrijfsbureau en staf	5	3,0	5	3,2
Financiële administratie / kredietverstrekking	3	2,3	3	2,4
Preventie	2	1,4	2	1,4
Beschermingsbewind	10	7,7	11	9,1
Assistenten / receptie	5	4,3	5	4,2
Budgetbeheer	13	10,9	14	11,6
Frontoffice	8	6,1	6	4,8
Schuldregeling	7	6,0	8	6,8
Totaal	59	47,2	60	49,2

Het onderstaande overzicht toont het ziekteverzuim:

Ziekteverzuim	2016	2015
Verzuimduur	12,0	19,7
Verzuimpercentage	6,6	8,8
Verzuimfrequentie	1,6	1,4

Het verzuimpercentage in 2016 bedroeg 6,6. Dit percentage geeft aan welk deel van de arbeidscapaciteit in 2016 wegens verzuim verloren is gegaan. Het verzuimpercentage is 2,2% lager in vergelijking met 2015. De verzuimduur bedroeg in 2016 12,0 dagen. Gemiddeld meldden medewerkers zich 1,6 keer ziek in 2016.

3

Evaluatie beleidsplan

3.1 Inleiding

Op basis van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening is in juni/juli 2012 door de diverse gemeenteraden van de aan de VKB deelnemende gemeenten voor het eerst een beleidsplan Integrale Schuldhulpverlening vastgesteld. In het beleidsplan is de visie van de gemeenten op het terrein van schuldhulpverlening neergelegd. Eind 2015 is een nieuw beleidsplan voor de periode 2016-2019 aan de deelnemende gemeenten voorgelegd. Inmiddels is het nieuwe beleidsplan in alle gemeenten vastgesteld. De visie op en de uitgangspunten van schuldhulpverlening zijn in het nieuwe beleidsplan niet gewijzigd ten opzichte van het vorige beleidsplan.

Het bestuur van de VKB is belast met de uitvoering van dit beleidsplan. In het beleidsplan is afgesproken dat jaarlijks middels een jaarverslag verantwoording wordt afgelegd over de uitvoering van de integrale schuldhulpverlening (ISHV). In het beleidsplan zijn doelen en gewenste resultaten opgenomen. Deze zijn bepalend voor de uitvoering van de ISHV door de Volkskredietbank.

3.1.1 Opmerking vooraf

In dit hoofdstuk worden de via de VKB behaalde resultaten over de in het beleidsplan vastgelegde doelstellingen weergegeven. Gemeenten behalen ook middels ander beleid en via andere uitvoeringsorganisaties of ketenpartners resultaten op die doelstellingen. Op die resultaten heeft de VKB echter geen zicht. De in paragraaf 3.3 genoemde resultaten betreffen dus enkel de resultaten voor zover de VKB deze in beeld heeft.

Voor een totaalbeeld van de realisatie van bovengenoemde doelstellingen moeten ook de resultaten van de andere door de gemeente geregisseerde partijen in het sociaal domein in ogenschouw worden genomen.

3.1.2 Opbouw jaarverslag

Dit jaarverslag is als volgt opgebouwd. In paragraaf 3.2 zijn als kader kort de visie van de gemeenten op integrale schuldhulpverlening en de uitgangspunten daarbij beschreven. In paragraaf 3.3 komen de doelstellingen uit het beleidsplan aan bod. Per doelstelling is het streefcijfer uit het beleidsplan weergegeven en zijn de werkelijk bereikte resultaten opgenomen.

3.2 Visie als kader

De in het beleidsplan opgenomen doelstellingen en gewenste resultaten zijn gebaseerd op de visie op ISHV. Deze visie en de daaraan ten grondslag liggende uitgangspunten wordt hieronder als kader kort weergegeven.

3.2.1 Visie ISHV: blijvende resultaten door integraal maatwerk

Aan de manier waarop ISHV aan inwoners wordt aangeboden ligt de volgende visie ten grondslag:

Schulden mogen geen belemmering vormen voor participatie. Alle inwoners¹ met (dreigende) financiële problemen kunnen een beroep doen op schuldhulpverlening. Het vergroten van de financiële zelfredzaamheid staat daarbij centraal. Er is begeleiding bij het vinden van een oplossing voor of het beheersbaar maken van de schulden. Er wordt maatwerk geboden en er

¹ Natuurlijke personen vanaf 18 jaar. Preventieactiviteiten (adviesgesprekken, voorlichting, workshops, trainingen, cursussen e.d.) kunnen ook worden ingezet ten bate van doelgroepen onder de 18 jaar.

worden blijvende resultaten behaald. Er is aandacht voor de oorzaken van de financiële problemen en mogelijke belemmeringen voor een oplossing. De gemeente voert de regie op het proces en de cliënt is zelf verantwoordelijk voor het slagen van een traject.

3.2.2 Uitgangspunten

In bovenstaande visie ligt een viertal uitgangspunten besloten. In de volgende paragrafen worden deze uitgangspunten kort toegelicht.

3.2.2.1 Een brede doelgroep

De toegang tot schuldhulpverlening staat in principe open voor iedere inwoner vanaf 18 jaar¹ met (dreigende) financiële problemen in de privésituatie. Voorkomen moet worden dat financiële problemen groter worden of zich ontwikkelen tot problematische schulden doordat de toegang tot SHV beperkt is. Vanwege de belemmering voor participatie wordt de instroom in principe niet beperkt. Er wordt dus geen inkomensgrens gehanteerd en van de mogelijkheid tot uitsluiting bij recidive en (uitkerings)fraude / bestuurlijke boete wordt niet onverkort gebruik gemaakt. Specifiek voor gezinnen met inwonende minderjarige kinderen is er een uitzonderingsclausule in de beleidsregels schuldhulpverlening opgenomen. Daardoor is het bij deze gezinnen mogelijk om de maximale duur van budgetbeheer te verlengen of een uitzondering te maken op de bepaling dat budgetbeheer eenmalig is. Deze brede doelgroep ligt volledig in lijn met het uitgangspunt van de Wgs dat schuldhulpverlening breed toegankelijk dient te zijn.

3.2.2.2 Vraaggerichte dienstverlening en maatwerk

Bij de intake wordt de (voorlopige) hulpvraag van een cliënt in onderling overleg vastgesteld. De vraag en wensen van de cliënt zijn hierbij medebepalend, de cliënt is immers probleemeigenaar. Ook wordt gekeken of dienstverlening van de VKB wel noodzakelijk is of dat een lichtere vorm van dienstverlening door een ketenpartner (bijvoorbeeld via het project thuisadministratie van Humanitas) voldoende is. In overleg wordt dus gekeken welke dienstverlening / welk product het beste past bij de hulpvraag van de cliënt. Hierbij wordt vooral gekeken naar welke dienstverlening het beste bijdraagt aan de participatie van cliënt en aan het voorkomen van maatschappelijke kosten.

De vorm, intensiteit en omvang van de dienstverlening worden afgestemd op de hulpvraag en situatie van de cliënt. Dit is maatwerk en de Volkskredietbank zal dus niet automatisch alle mogelijke producten inzetten. Het credo hierbij is: *lichte vormen van dienstverlening waar het kan, intensieve trajecten waar nodig*. De intensiteit hangt af van wat de cliënt zelf kan (zo nodig met behulp van zijn sociale netwerk).

3.2.2.3 Een integrale aanpak

Binnen de VKB wordt er niet alleen gewerkt aan het oplossen of hanteerbaar maken van het schuldenprobleem, maar er is tevens aandacht voor de achtergronden c.q. oorzaak van de schulden en eventuele belemmeringen voor het oplossen ervan. Als bijvoorbeeld de schulden zijn ontstaan door een verslaving en die is nog steeds aanwezig, dan is de kans van slagen van een volledig schuldregelingstraject zeer klein. Er zal daarom eerst gewerkt moeten worden aan de verslavingsproblematiek en hiervoor wordt de cliënt dan doorverwezen naar Verslavingszorg Noord Nederland. Zo nodig zal de schuldhulpverlening zich in de tussentijdse periode richten op het niet verder laten verslechteren van de maatschappelijke positie van de cliënt (inzet DFD).

Een integrale aanpak is daarnaast een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de gemeente en de ketenpartners. Daarbij kan de Volkskredietbank worden gezien als een belangrijke vindplaats en signalerende instantie voor probleemgezinnen. In een dergelijke situatie wordt de cliënt/het gezin door de VKB aangemeld bij een sociaal (wijk)team en/of de openbare zorgnetwerken. De samenstelling van een sociaal (wijk)team kan per gemeente verschillen. Afhankelijk daarvan wordt zo nodig ook doorverwezen naar maatschappelijk werk en/of een andere

ketenpartner. Verder zijn tussen diverse ketenpartners (op regionaal niveau) afspraken gemaakt om de onderlinge werkprocessen op elkaar af te stemmen. Gemeenten stimuleren dergelijke afspraken en waar nodig initiëren en faciliteren zij nieuwe samenwerkingsafspraken.

3.2.2.4 Eigen verantwoordelijkheid cliënt

Schuldhelpverlening is niet vrijblijvend. Op basis van de Wgs heeft de cliënt een wettelijke inlichtingen- en medewerkingsplicht. De cliënt is eindverantwoordelijk voor het slagen van een schuldhelpverleningstraject. Het succes hangt voor een groot deel af van de motivatie (intentie), eigen inzet, vaardigheden en sociale netwerk van de cliënt. Wanneer een cliënt zijn verplichtingen niet nakomt of niet meewerkt in een traject, kan besloten worden om een traject te weigeren dan wel te beëindigen. Wanneer blijkt dat een cliënt niet in staat is om de eigen verantwoordelijkheid volledig te nemen, wordt het traject daar zo mogelijk op afgestemd c.q. aangepast.

3.3 Doelstellingen en resultaten

3.3.1 Doelstellingen

De in het beleidsplan beschreven werkwijze van ISHV heeft de volgende doelstellingen:

1. Voorkomen van schulden;
2. Duurzame resultaten;
3. Bevorderen participatie;
4. Voorkomen van maatschappelijke kosten.

3.3.2 Gewenste en behaalde resultaten (VKB)

Zoals opgemerkt in de inleiding van dit hoofdstuk (zie paragraaf 3.1), betreffen onderstaande resultaten enkel de resultaten die de VKB in beeld heeft.

3.3.2.1 Voorkomen van schulden

Aandacht voor preventie en nazorg verkleint de kans dat grotere of nieuwe schulden en daarmee samenhangende maatschappelijke problemen (opnieuw) ontstaan.

Streefcijfer 2016:

Het aantal deelnemers aan preventieve activiteiten neemt in 2016 toe met 5 procent ten opzichte van 2014.

Resultaat 2016:

Het aantal deelnemers aan de reguliere preventie-activiteiten zijn in onderstaand schema weer-gegeven:

Preventie-activiteit	Deelnemers 2014	Deelnemers 2016
Lespakket "Kostdat?!?"	216	200
Workshop "Geld speelt een rol"	296	160
Workshop "Financieel bij de Hand"	-	100
(jongeren)sprekken	20	45
Individuele adviesgesprekken	128	330
Gastlessen Noorderpoort entreeleerlingen	-	65
Cursussen GOB Fivelingo/ISD mobiliteit	-	15
WinklerPrins ouder/kind voorlichtingen	-	75

Preventie-aanbod cl. na afgewezen krediet	-	85
Workshop(s) tienermoeders?	-	10
Jimmy's/andere voorlichtingen woensdagmiddag	-	5
Stagemarkt Hanze	-	25
Lespakket VMBO	300	-
Werkgeversproject	13	-
Totaal	973	1.115

De VKB heeft ook in 2016 extra inzet gepleegd om in een vroeg stadium financiële problemen te signaleren en hulp te bieden. Dit is zowel in groepsverband als op klantniveau gedaan en in samenwerking met ketenpartners. Een voorbeeld hiervan is een financiële scan die momenteel als pilot in DAL-verband wordt gedaan door een medewerker van de VKB tijdens een intake voor een bijstandsuitkering. De resultaten hiervan zijn positief en er zijn in het kader van dit project met 60 inwoners één of meerdere gesprekken gevoerd. Momenteel wordt onderzocht of deze werkwijze ook in de gemeente Oldambt kan worden ingezet.

Totaal

Binnen het werkgebied zijn middels alle bovengenoemde preventie-activiteiten in totaal dus 1.175 (1.115 + 60) personen bereikt. In 2014 werden 973 personen bereikt. Op basis van deze aantallen is er sprake van een stijging van 21% ten opzichte van 2014.

Conclusie:

De doelstelling van een toename van 5% stijging ten opzichte van 2014 is daarmee gehaald.

3.3.2.2 Duurzame resultaten

Een investering in integrale schuldhulpverlening waarbij wordt gewerkt aan het vergroten van de financiële zelfredzaamheid levert een langdurig resultaat en verkleint de kans op recidive.

Streefcijfer 2016:

Het gemiddelde recidivepercentage neemt in 2016 ten hoogste toe tot 10%.

Resultaat 2016:

De berekening van het recidivepercentage is verbeterd. Dit percentage kon in het verleden betrouwbaar worden afgemeten aan de inzet van het product budgetbeheer. Omdat dat product niet meer in alle gevallen wordt ingezet (vanwege de beleidswijzigingen en het gerichter inzetten van onze dienstverlening) is de berekening van het recidivepercentage uitgebreid met het product schuldregeling. Dat betekent dat ook cliënten die eerder een schuldregelingstraject hebben doorlopen nu in de berekening van het percentage meetellen.

Het recidivecijfer in 2016 is in onderstaande tabel weergegeven.

Recidive	Aantal			Percentage		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Gemiddeld	137	125	123	6,3	5,9	4,3

Uit de tabel blijkt dat het gemiddelde recidivepercentage over 2016 op 4,3% ligt. Daarmee is het gedaald ten opzichte van 2015 en het percentage ligt tevens ruim onder de norm. Ook vergeleken met landelijke cijfers blijkt de dienstverlening zeer effectief. Uit recent onderzoek

blijkt dat recidivepercentages landelijk rond de 9 tot 16% liggen.² Bij mensen die in de Wsnp hebben gezeten, ligt dit percentage landelijk gezien nog hoger, namelijk op 19%.³

Conclusie:

De doelstelling van ten hoogste 10% recidive is daarmee ruim gehaald.

3.3.2.3 Bevorderen participatie

Het vergroten van de financiële zelfredzaamheid en het oplossen of beheersbaar maken van de schulden zorgen ervoor dat de financiële situatie geen belemmering meer vormt voor een burger om actief deel te nemen aan de samenleving.

Streefcijfers 2016:

1. Het aantal burgers dat binnen de schuldhulpverlening een oplossing voor de schulden krijgt aangeboden groeit vanaf 2016 jaarlijks;
2. Het aantal crisissituaties dat wordt afgewend, neemt vanaf 2016 jaarlijks toe.

Resultaat 2016 (nulmeting):

De streefcijfers wordt 2016 als een nulmeting gezien. In onderstaande tabel zijn de resultaten voor beide streefcijfers over 2016 weergegeven.

Resultaat (nulmeting)	aantal
Inwoners met oplossing voor schulden	681 van 1.258 (54,1%)
Aantal afgewende crisissituaties	14 van 21 (66,7%)

Inwoners met oplossing voor schulden

In 2016 kregen 681 inwoners een oplossing voor de schulden aangeboden. Bij een deel van deze inwoners (324⁴) is dat een totaaloplossing voor alle schulden (via een herfinanciering, schuldregeling of Wsnp). Bij het overige deel (357 inwoners) wordt wel gewerkt aan het afbetalen van de schulden, maar is dat niet in alle gevallen een totaaloplossing (bijvoorbeeld omdat er belemmeringen zijn voor een schuldregeling). Afgezet tegen het totaal aantal inwoners dat in budgetbeheer of een schuldregeling zit (1.258), heeft 54,1% een oplossing voor de schulden.

Afgewende crisissituaties

Van een crisissituatie is sprake bij een dreigende woningontuiming, afsluiting elektra / gas / water of royerling ziektekostenverzekering. In 2016 waren er 21 aanmeldingen waarbij er sprake was van een crisissituatie. Daarvan werden er 14 crisissituaties (66,7%) afgewend. De crisissituaties worden geregistreerd op het moment van de aanmelding. Ook in de fase daarna (waarin nog niet is gestart met de uitvoering van budgetbeheer) is het mogelijk dat er alsnog een crisis ontstaat.

² Duurzaamheid schuldentractanten, *De financiële positie van ex-schuldenaren*, Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek 2015. Uit dit onderzoek blijkt dat 9 tot 16% van de onderzochte groep na 4 jaar na beëindiging van het schuldentractaat weer nieuwe betalingsachterstanden heeft op de premie voor de ziektekostenverzekering. Een betalingsachterstand bij een zorgverzekeraar kan een signaal zijn voor de ontwikkeling van andere en zwaardere schulden omdat deze schulden zich meestal in een eerder stadium ontwikkelen dan andere schulden (Jungmann & Anderson, 2011, Sibma & Okma, 2010). Daarnaast heeft 4 tot 6 procent van de groep na vier jaar ook betalingsachterstanden op nieuwe kredieten.

³ Monitor Wsnp, *Elfde meting over het jaar 2014*, Utrecht/Den Haag: Raad voor de Rechtsbijstand/Centraal Bureau voor de Statistiek 2015. Uit deze meest recente Wsnp-monitor blijkt dat 19 procent van de schuldenaren die in de periode 2009-2013 een schone lei had, in 2014 opnieuw een achterstand had op een rekening, een lening, de hypotheek of de huur.

⁴ Dit betreft het aantal cliënten dat is toegeleid naar een herfinanciering (54), een schuldregeling of de Wsnp (270) en uitgaande van de gemiddelde uitvalpercentages over 2015. Het uitvalpercentage van de rechtbank Noord-Nederland over 2016 was ten tijde van het schrijven van deze evaluatie nog niet beschikbaar, zodat voor deze berekening gebruik is gemaakt van de uitvalpercentages over 2015. Zodra het percentage van de rechtbank Noord-Nederland wel beschikbaar is, zal die worden opgenomen in de kwartaalrapportages over 2017.

Conclusie:

De resultaten over 2016 betreffen een nulmeting.

3.3.2.4 Voorkomen van maatschappelijke kosten

Een investering in integrale schuldhulpverlening voorkomt hoge maatschappelijke kosten zoals de kosten voor huisuitzetting, herhuisvesting, maatschappelijke opvang, extra beroep op bijstand en afsluiting energie.

De maatschappelijke meerwaarde van de VKB vertaalt zich in een kosten-batenanalyse. Onderzoeksbureau Regioplan en de Hogeschool Utrecht hebben onderzoek verricht naar de kosten en baten van schuldhulpverlening⁵. Daarbij is er een rekentool ontwikkeld waarmee gemeenten lokaal de eigen kosten-batenverhouding van hun schuldhulpverlening kunnen berekenen. De rekentool is begin 2016 geactualiseerd.

Streefcijfer 2016:

De verhouding tussen de kosten en de baten van schuldhulpverlening is in 2016 minimaal 1,5 (iedere euro die in schuldhulpverlening wordt geïnvesteerd, levert minstens € 1,50 aan kostenbesparing op).

Resultaat 2016:

De kosten-batenverhouding van de VKB is in onderstaande tabel weergegeven. Bij onderstaande berekening van de kosten-batenverhouding is uitgegaan van voorzichtige opbrengsten en reële kosten.

	Volkskredietbank	
	totaal	per 1000 inw.
9.1 Kosten	€ 2.594.643	€ 17.150
9.2 Baten	€ 4.225.000	€ 27.930
9.3 Bespaarde kosten PW uitstroom	€ 2.064.000	€ 13.640
9.4 Bespaarde kosten PW voorkomen instroom	€ 216.000	€ 1.430
9.5 Bespaarde kosten WW	€ 765.000	€ 5.060
9.6 Bespaarde kosten PW trajecten	€ 17.000	€ 110
9.7 Bespaarde kosten WW reïntegratie	€ 3.000	€ 20
9.8 Bespaarde kosten betalingsregelingen	€ 7.000	€ 50
9.9 Bespaarde kosten huisuitzettingen	€ 368.000	€ 2.430
9.10 Bespaarde kosten MW	€ 32.000	€ 210
9.11 Bespaarde kosten GGZ	€ 24.000	€ 160
9.12 Bespaarde kosten MO	€ 134.000	€ 890
9.13 Bespaarde kosten dakloosheid (zorg en veiligheid)	€ 407.000	€ 2.690
9.14 Bespaarde kosten afsluiten GWL	€ 188.000	€ 1.240

Uit deze tabel blijkt een totaalbedrag aan kosten van schuldhulpverlening van € 2.594.643,-. Daar staat een bedrag aan baten van € 4.225.000,- tegenover. De kosten-baten verhouding is

⁵ Schuldhulpverlening loont!, Amsterdam: Regioplan 2011.

daarmee 1,63. Dit betekent dat elke euro die gemeenten besteden aan schuldhulpverlening, op andere terreinen leidt tot een kostenbesparing van minstens € 1,63.

Conclusie:

De doelstelling van een kosten-baten verhouding van minimaal 1,5 is gehaald.

3.3.3 Managementinformatie

Op basis van managementinformatie wordt de voortgang in het bereiken van de doelstellingen en de gewenste resultaten en de kwaliteit gemonitord. Ook in 2016 ontvingen zowel het bestuur van de VKB als de gemeenteraden eens per kwartaal een rapportage om te kunnen sturen op de voortgang in de doelstellingen en resultaten en kwaliteitsaspecten. In deze rapportages is onder andere informatie opgenomen over de ingezette producten en diensten (wachtlijden, recidive in-, door- en uitstroom) en over de (kenmerken van de) cliënten.

3.3.4 Samenvatting resultaten

Onderstaand is aangegeven welke van de het beleidsplan beschreven doelstellingen zijn behaald:

1. Voorkomen van schulden:

2. Duurzame resultaten:

3. Bevorderen participatie (nulmeting):

4. Voorkomen van maatschappelijke kosten:

3.3.5 Vooruitblik 2017

In 2017 zal getracht worden in de managementrapportages nog meer inzicht te verschaffen in de instroom, doorstroom, tussentijdse uitval en uitstroom van cliënten. Momenteel wordt gewerkt aan een overzicht waarin een groep cliënten wordt gevolgd gedurende het proces van schuldhulpverlening (cohortonderzoek) en waarin enkele kengetallen over succes zichtbaar worden gemaakt.

4

Paragrafen

Door de provincie Groningen is in het kader van haar provinciale toezichtstaak aangegeven dat ter uitvoering van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in de programmabegroting van de Volkskredietbank een aantal paragrafen dient te worden opgenomen. Ter uitvoering hiervan is de financiële verordening (ex art 212 Gemeentewet) opgesteld, waarin in artikel 12 uitvoering is gegeven aan deze eis van de provincie. In het navolgende komen bedoelde paragrafen aan de orde.

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandsvermogen is van belang om de financiële gezondheid van de Volkskredietbank te kunnen beoordelen. Het is bedoeld om risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen op te kunnen vangen. Het gaat hierbij om de verhouding tussen:

- De weerstandscapaciteit, dit is de beschikbare financiële ruimte die zonder ingrijpende beleidswijzigingen beschikbaar is;
- De aanwezige risico's.

De weerstandscapaciteit bestaat uit twee onderdelen, de structurele en de incidentele weerstandscapaciteit.

De *structurele weerstandscapaciteit* is met name van belang voor het opvangen van optredende risico's die een over de tijd uitgestrekt effect hebben en om de incidentele weerstandscapaciteit aan te vullen na het optreden van risico's. Een structureel middel om risico's op te vangen kan bijvoorbeeld zijn de post onvoorzien in de begroting.

De *incidentele weerstandscapaciteit* is het ter dekking van risico's aanwezige vrije vermogen. De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit bijvoorbeeld de algemene reserve en deze bedraagt ultimo 2016 nihil.

De aanwezige (structurele en incidentele) weerstandscapaciteit moet voldoende zijn om de financiële gevolgen van optredende risico's op te kunnen vangen. Risico's zijn van nature onzeker van aard en omvang. Indien dit niet zo was, zouden zij worden opgenomen in de begroting. De belangrijkste risico's voor de Volkskredietbank zijn:

- Aansprakelijkheid (claims);
- Bedrijfsvoering (Cao-wijziging, ziekte, wachtgeld, ongevallen);
- Financieel (financiering, uittreding gemeente, proceskostenveroordeling, eigen risico verzekeringen);
- Externe factoren (regelgeving, conjunctuur en macro-economische effecten);
- Overige risico's.

Uitgangspunt bij de aanwezige risico's is dat het uitsluitend incidentele tegenvallers zijn. Daarnaast zullen niet alle risico's op hetzelfde moment plaatsvinden.

De Volkskredietbank is een uitvoeringsorgaan van de deelnemende gemeenten. In dat kader ontvangt de Volkskredietbank op basis van de opgestelde begroting financiële bijdragen van de deelnemende gemeenten en is het niet nodig dat de Volkskredietbank over een eigen weerstandsvermogen beschikt. Een nadelige exploitatiesaldo wordt op basis van de gemeenschappelijke regeling volledig doorberekend aan de deelnemende gemeenten. In het weerstandsvermogen wordt daarom voorzien door de deelnemende gemeenten zelf. Een eventueel nadelig exploitatiesaldo brengen de gemeenten ten laste van de door hen

opgebouwde weerstandscapaciteit. Hiermee is de weerstandscapaciteit van de VKB als zodanig gewaarborgd.

4.1.1 Kengetallen

Ingevolge artikel 11 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeente (BBV) dienen een aantal kengetallen opgenomen te worden. De financiële kengetallen zijn een uniforme set van kengetallen die een betere inzicht geven in de financiële posities van de gemeenten en provincies, en daarmee ook informatie over de weer- en wendbaarheid van hun begrotingen. De berekening van de kengetallen is conform de ministeriële richtlijnen voor de wijze waarop kengetallen worden vastgesteld en opgenomen in de begroting en het jaarverslag van provincies en gemeenten (Stcrt. 2015, 20619).

Kengetallen	2015	2016	
	realisatie	begroting	realisatie
Netto schuldquote	12%	pm	8%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	12%	pm	8%
Solvabiliteitsratio	0%	pm	0%
Structurele exploitatieruimte	0%	pm	0%
Liquiditeitsratio	0,8	pm	0,8

Netto schuldquote

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Normaliter bevindt de netto schuldquote zich ergens tussen de 0% en 100%.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de VKB in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteitsratio is conform het gevoerde beleid al een langere periode nihil (zie paragraaf weerstandsvormogen en risicobeheersing op pagina 19).

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken.

Liquiditeitsratio

De liquiditeit laat zien wat de mate is waarin de VKB in staat is om aan haar direct opeisbare verplichtingen te kunnen voldoen. De liquiditeitsratio is conform het gevoerde beleid al een langere periode onder de 1. De huidige uitkomst geeft aan dat er op korte termijn onvoldoende vorderingen en gelden zijn om de korte schulden te voldoen. Door de waarborgen die een gemeentelijke kredietbank als overheidsorgaan (gemeenschappelijke regeling) met zich meebrengt, is er geen noodzaak het toegepaste beleid te wijzigen.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

De investeringen zijn met name gericht geweest op het in stand houden en vervangen van het automatiseringspark.

Het personeel is gehuisvest in het kantoorpand aan de Stationsweg 2 te Appingedam. Dit pand wordt gehuurd. Het binnen onderhoud van het kantoorpand komt voor rekening en risico van de Volkskredietbank. Voor wat betreft de inrichting dan wel bouwkundige aanpassingen van de kantoorruimten is de Volkskredietbank eveneens verantwoordelijk. Deze kosten worden

aangemerkt als huurder investeringen. Het externe (groot) onderhoud van het kantoorpand komt voor rekening en risico van de verhuurder.

Daarnaast heeft de organisatie een dienstvoertuig in gebruik in verband met het spreekuur bezoek op locatie. Dit voertuig is in 2009 aangeschaft. De afschrijving- en onderhoudskosten worden in de exploitatie verwerkt.

4.3 Financiering

Deze paragraaf bevat de beleidsrealisatie ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille. Overeenkomstig de regelgeving heeft het bestuur het treasurystatuut vastgesteld. Het treasurystatuut stelt kaders en doelstellingen voor de uitvoering van het treasurybeleid. Het treasurystatuut is gebaseerd op de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido). Een belangrijk doel van deze wet is de bevordering van een solide financieringsstructuur van decentrale overheden, een doel dat de Volkskredietbank eigen is. De treasuryfunctie wordt onderverdeeld in risicobeheer en kasbeheer.

4.3.1 Risicobeheer

Conform artikel 13 Besluit Begroting en Verantwoording zullen opmerkingen gemaakt moeten worden omtrent beleidsvoornemens inzake risicobeheer. Het betreft hier rente-, debiteuren-, koers-, en valutarisico's. Voor de Volkskredietbank zijn de twee laatstgenoemde risico's niet van toepassing. Voor risico's die kwantificeerbaar zijn, dienen voorzieningen te zijn gevormd.

Renterisico

Onder dit risico wordt begrepen het risico dat de Volkskredietbank loopt als gevolg van mogelijke renteschommelingen. Voorkomen dient te worden dat de Volkskredietbank in financiële moeilijkheden komt door rentestijgingen. Dit risico kan worden beperkt door de financieringsbehoefte te spreiden over de jaren. De mate van deze spreiding wordt uitgedrukt in de renterisico norm. In de renterisico norm worden nieuw aan te trekken leningen in een jaar uitgedrukt als percentage van het begrotingstotaal.

De begrote en werkelijke renterisico norm 2016 en de begrote renterisico norm 2017 worden weergegeven in de volgende tabel.

Renterisico norm (bedragen x 1.000)	2016 (begroot)	2016 (werkelijk)	2017 (begroot)
1a Renteherziening op vaste schuld o/g	€ -	€ -	€ -
1b Renteherziening op vaste schuld u/g	€ -	€ -	€ -
2 Netto renteherziening op vaste schuld (1a - 1b)	€ -	€ -	€ -
3a Nieuwe aangetrokken vaste schuld	€ -	€ -	€ -
3b Nieuwe verstrekte lange leningen	€ 400	€ 734	€ 500
4 Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a - 3b)	€ -400	€ -734	€ -500
5 Betaalde aflossingen	€ -	€ -	€ -
6 Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	€ -400	€ -734	€ -500
7 Renterisico op vaste schuld (2 + 6)	€ -400	€ -734	€ -500
8 De begrotingsomvang	€ 4.072	€ 3.944	€ 4.048
9 Het normpercentage	20%	20%	20%
10 Renterisiconorm (8 x 9)	€ 814	€ 789	€ 810
11 Ruimte (positief) / Overschrijding (negatief) (10 - 7)	€ 1.214	€ 1.523	€ 1.310

Uit deze opstelling blijkt dat de Volkskredietbank binnen de grenzen van de renterisico norm opereert. Ook voor de komende jaren verwacht de Volkskredietbank geen overschrijding van deze norm.

Kredietrisico

Kredietrisicobeheer (of debiteurenrisicobeheer) is het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid op een waardedaling van de vorderingspositie ten gevolge van het niet (tijdig) na kunnen komen van de verplichtingen door de tegenpartij. Ten aanzien van het debiteurenrisico, kan jaarlijks 4% van de netto uitbetaalde leningen in dat jaar worden toegevoegd aan de voorziening dubieuze leningdebiteuren. Er wordt ten aanzien van leningdebiteuren een (pro)actief beleid gevoerd.

Voor wat betreft niet-kwantificeerbare risico's wordt verwezen naar de eerdere paragraaf betreffende het weerstandsvermogen.

4.3.2 Kasbeheer

De kasgeldlimiet is het maximum bedrag waarvoor de Volkskredietbank middelen mag aantrekken op de geldmarkt. Voor de netto vlottende schulden geldt de kasgeldlimiet als norm. De standaard norm is gedefinieerd als 8,2% van de jaarlijkse begrotingsomvang aan het begin van het jaar. Op grond van artikel 3 lid 5 van de Wet Fido wordt jaarlijks door de provincie Groningen in overleg met de VKB een afwijkend percentage voor de kasgeldlimiet vastgesteld, zodat de netto vlottende schuld binnen de toegestane kasgeldlimiet blijft.

De begrote en werkelijke kasgeldlimiet 2016 en de begrote kasgeldlimiet 2017 worden weergegeven in de volgende tabel.

Kasgeldlimiet (bedragen x 1.000)	2016 (begroot)	2016 (werkelijk)	2017 (begroot)
Omvang begrotingstotaal per 1 januari:	€ 4.072	€ 3.944	€ 4.048
Toegestane kasgeldlimiet (a)			
- in procenten	65%	65%	65%
- in bedrag	€ 2.647	€ 2.563	€ 2.631
Vlottende schuld			
- opgenomen gelden < 1 jaar	€ -	€ -	€ -
- schuld in rekening-courant	€ -	€ -	€ -
- gestorte gelden door derden < 1 jaar	€ 5.600	€ 6.023	€ 5.700
- overige geldleningen niet zijnde vaste schuld	€ -	€ -	€ -
Totaal vlottende schuld (b)	€ 5.600	€ 6.023	€ 5.700
Vlottende kasgeldmiddelen			
- uitgeleende gelden < 1 jaar	€ 100	€ 60	€ 80
- contante gelden in kas	€ -	€ -	€ -
- tegoeden in rekening-courant	€ 3.300	€ 3.569	€ 3.200
- overige uitstaande gelden < 1 jaar	€ -	€ -	€ -
Totaal vlottende kasgeldmiddelen (c)	€ 3.400	€ 3.629	€ 3.280
Toets kasgeldlimiet			
Totaal netto vlottende schuld (b) - (c)	€ 2.200	€ 2.394	€ 2.420
Toegestane kasgeldlimiet (a)	€ 2.647	€ 2.563	€ 2.631
Ruimte (positief) / Overschrijding (negatief)	€ 447	€ 169	€ 211

De ruimte binnen de kasgeldlimiet 2016 bedroeg € 169.000.

4.4 Bedrijfsvoering

Algemeen

Een juiste bedrijfsvoering is van belang om de taken van de Volkskredietbank verantwoord uit te kunnen voeren. De Volkskredietbank beschikt over een werkorganisatie onder leiding van een directeur. De werkorganisatie voert taken op het gebied schuldhulpverlening uit. Voor een

verdere toelichting op de bedrijfsvoering wordt verwezen naar het woord van de directie op pagina 6 en hoofdstuk 2 vanaf pagina 8 en verder.

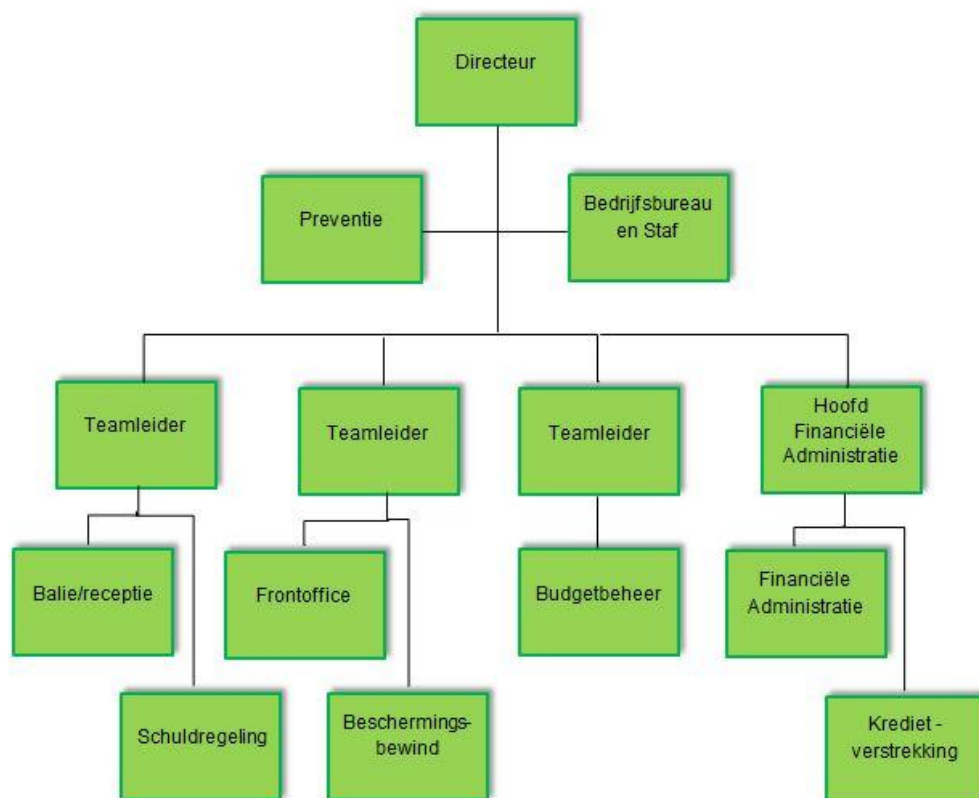
Automatisering

De VKB heeft de automatisering uitbesteed. De VKB is aangesloten op en maakt gebruik van de diensten van CSN Groep B.V. De diensten worden door middel van een dienstverleningsovereenkomst uitgevoerd. Naast de standaard software voor een werkplek wordt gebruik gemaakt van de softwareprogramma's Allegro, Exact, Xtendis, Scientia en Cobra.

Personeel

Het personeel is in dienst van de Volkskredietbank. De arbeidsvoorwaardenregeling voor de sector gemeenten (CAR-UWO) is van toepassing. De loonkosten zijn gebaseerd op de schaallonen behorende bij de functies en het van toepassing zijnde bezoldigingsbesluit van de gemeente Appingedam. De loonkosten bestaan onder andere uit: de jaarlonen inclusief 8% vakantietoeslag, 6% eindejaarsuitkering, 1,5% levensloopbijdrage inclusief sociale lasten werkgeverspremies (WGA, ZVW etc.) en inclusief de werkgeverslasten voor OP/NP, AP, VUT etc.

De VKB levert, ondergebracht in een 9-tal afdelingen, verschillende financiële diensten in de regio noordoost Groningen. Hieronder is het organogram van de uitvoeringsorganisatie van de VKB weergegeven.

De uitvoeringsorganisatie staat onder leiding van de directeur en onder toezicht van het Dagelijks en het Algemeen Bestuur.

4.5 Verbonden partijen

De Volkskredietbank is als Gemeenschappelijke Regeling een verbonden partij voor de deelnemende gemeenten. De Volkskredietbank heeft zelf geen verbonden partijen.

Jaarrekening 2016

5

Balans per 31 december 2016

(ná verwerking exploitatiesaldo en ná verwerking mutaties in de reserves)

Activa	31 december 2016		31 december 2015	
	€	€	€	€
Vaste activa				
B.1 Materiële vaste activa:				
Investerings met economisch nut:				
Verbouwing kantoor	287.377		347.521	
Kantoorinventaris	18.574		17.635	
Automatisering	19.767		40.985	
		325.718		406.141
B.2 Financiële vaste activa:				
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		989.901		817.544
Vlottende activa				
B.3 Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar:				
Overige uitzettingen	59.964		74.348	
Overige vorderingen	1.430.317		1.517.685	
		1.490.281		1.592.033
B.4 Liquide middelen:				
Bank		3.568.685		3.267.278
		6.374.585		6.082.996

Passiva	31 december 2016		31 december 2015	
	€	€	€	€
Vaste passiva				
B.5 Eigen vermogen:				
Algemene reserve	-		-	
Bestemmingsreserves	-		-	
		-		-
Vlottende passiva				
B.6 Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar:				
Beheerrekeningen	6.022.684		5.824.089	
Overige schulden	351.901		258.907	
		6.374.585		6.082.996
		6.374.585		6.082.996

6

Overzicht van baten en lasten 2016

BATEN	Begroting 2016	Realisatie 2016	Realisatie 2015
	€	€	€
E.1 Vaste bijdrage opdrachtgevers	129.000	127.698	128.585
E.2 Exploitatie bijdrage opdrachtgevers	83.000	598.235	408.515
E.3 Opbrengsten schuldhelpverlening	2.900.000	2.387.670	2.664.592
E.4 Opbrengsten beschermingsbewind	729.000	560.622	560.670
E.5 Overige opbrengsten	137.000	170.362	132.947
E.6 Rente opbrengsten	94.000	99.138	101.323
Totaal baten	<u>4.072.000</u>	<u>3.943.725</u>	<u>3.996.632</u>

LASTEN	Begroting 2016	Realisatie 2016	Realisatie 2015
	€	€	€
E.7 Personeelskosten	3.121.000	2.986.371	3.068.017
E.8 Afschrijvingskosten	110.000	101.726	105.962
E.9 Huisvestingskosten	150.000	143.870	141.989
E.10 Organisatiekosten	349.000	364.094	344.636
E.11 Rente- en bankkosten	43.000	32.148	39.761
E.12 Algemene kosten	134.000	117.304	132.525
E.13 Kosten voorzieningen	17.000	38.935	24.601
E.14 BTW kosten	148.000	159.277	139.141
E.15 Vennootschapsbelasting	pm	-	-
Totaal lasten	<u>4.072.000</u>	<u>3.943.725</u>	<u>3.996.632</u>
Exploitatiesaldo voor bestemming	-	-	-
Mutaties reserves:			
Algemene reserve	-	-	-
Bestemmingsreserve	-	-	-
Totaal mutaties reserves	-	-	-
Saldoverdeling gemeenten	-	-	-

6.1 Analyse van het overzicht van baten en lasten

De gerealiseerde afwijking ten opzichte van de begroting over de periode 1 januari 2016 tot en met 31 december 2016 wordt hieronder geanalyseerd.

Analyse van de baten

De gerealiseerde totale baten zijn per saldo € 128.000,- lager dan begroot. De afwijking kan als volgt worden gespecificeerd (afwijkingen tot en met 5% van de begroting worden niet toegelicht):

BATEN	Begroting 2016	Realisatie 2016	Realisatie t.o.v. begroting					
			Hoger		Lager		Saldo	
	€	€	€	%	€	%	€	
E.1 Vaste bijdrage opdrachtgevers	129.000	128.000	-	-	1.000	0,8		
E.2 Exploitatie bijdrage opdrachtgevers	83.000	598.000	515.000	620,5	-	-		
E.3 Opbrengsten schuldhelpverlening	2.900.000	2.388.000	-	-	512.000	17,7		
E.4 Opbrengsten beschermingsbewind	729.000	561.000	-	-	168.000	23,0		
E.5 Overige opbrengsten	137.000	170.000	33.000	24,1	-	-		
E.6 Rente opbrengsten	94.000	99.000	5.000	5,3	-	-		
Totaal baten	4.072.000	3.944.000	553.000	14,0	681.000	17,3	-128.000	

De gerealiseerde **exploitatie bijdrage opdrachtgevers (E.2)** zijn per saldo € 515.000,- hoger dan begroot. Dit betreft een extra bijdrage vanuit de gemeenten om het tekort op de exploitatie van de VKB op te vangen.

De gerealiseerde **opbrengsten schuldhelpverlening (E.3)** zijn per saldo € 512.000,- lager dan begroot. Er zijn geen productprijverschillen, de werkelijke tarieven wijken niet af ten opzichte van de begrote tarieven. De verschillen tussen de gerealiseerde en begrote aantallen per activiteit worden zichtbaar in de volgende tabel:

Activiteiten	Begroting 2016	Realisatie 2016	Realisatie t.o.v. begroting			
			Hoger		Lager	
	aant.	aant.	aant.	%	aant.	%
Basispakket						
Intake, diagnose en probleemanalyse	704	768	64	9,1	-	-
Adviesgesprekken	138	330	192	139,1	-	-
Lening aanvraag	476	456	-	-	20	4,2
Budgetbeheer zwaar	1.504	1.202	-	-	302	20,1
Budgetbeheer middel	79	39	-	-	40	50,6
Budgetbeheer licht	49	59	10	20,4	-	-
Financieel beheer	50	15	-	-	35	70,0
Budgetcoaching	358	309	-	-	49	13,7
Schuldregeling	479	320	-	-	159	33,2
Schuldbemiddeling	137	189	52	38,0	-	-
Wspn-verklaring	231	143	-	-	88	38,1
Pluspakket						
Lening aanvraag met borg	57	116	59	103,5	-	-

De gerealiseerde **opbrengsten beschermingsbewind (E.4)** zijn € 168.000,- lager dan begroot. Het aantal gerealiseerde dossiers per 31 december bedraagt 444 (begroot: 537). De geactiveerde dossiers in 2016 zijn tijdsgelang meegenomen in de opbrengsten. De werkelijke tarieven wijken niet af ten opzichte van de begrote tarieven. Het aantal dossiers is lager dan begroot in verband met de gehanteerde cliëntenstop. De instroom is minimaal, terwijl de uitstroom conform voorgaande jaren is.

De gerealiseerde **overige opbrengsten (E.5)** zijn € 33.000,- hoger dan begroot. Deze opbrengsten zijn hoger in verband met de vrijval van een aantal balansposten ten gunste van de exploitatie en vanwege het project Bronheffing bij de ISD Noordoost.

Analyse van de lasten

De gerealiseerde lasten zijn per saldo € 128.000,- lager dan begroot. De afwijking kan als volgt worden gespecificeerd (afwijkingen tot en met 5% van de begroting worden niet toegelicht):

LASTEN	Begroting 2016	Realisatie 2016	Realisatie t.o.v. begroting				
			Hoger		Lager		Saldo
	€	€	€	%	€	%	€
E.7 Personeelskosten	3.121.000	2.987.000	-	-	134.000	4,3	
E.8 Afschrijvingskosten	110.000	102.000	-	-	8.000	7,3	
E.9 Huisvestingskosten	150.000	144.000	-	-	6.000	4,0	
E.10 Organisatiekosten	349.000	364.000	15.000	4,3	-	-	
E.11 Rente- en bankkosten	43.000	32.000	-	-	11.000	25,6	
E.12 Algemene kosten	134.000	117.000	-	-	17.000	12,7	
E.13 Kosten voorzieningen	17.000	39.000	22.000	129,4	-	-	
E.14 BTW kosten	148.000	159.000	11.000	7,4	-	-	
E.15 Vennootschapsbelasting	pm	-	-	-	-	-	
Totaal lasten	4.072.000	3.944.000	48.000	1,2	176.000	4,5	-128.000

De gerealiseerde **personeelskosten (E.7)** zijn per saldo € 134.000,- lager dan begroot en zijn als volgt onderverdeeld:

LASTEN	Begroting 2016	Realisatie 2016	Realisatie t.o.v. begroting					
			Hoger		Lager		Saldo	
			€	%	€	%		
	€	€	€	%	€	%	€	
E.7 Personeelskosten								
Loonsomkosten ambtelijk personeel	2.786.000	2.627.000	-	-	159.000	5,7	-159.000	
Overige personeelskosten:								
Uitzend- en detacheringskosten	151.000	104.000	-	-	47.000	31,1		
Vervangingskosten ziekteverzuim	70.000	191.000	121.000	172,9	-	-		
Scholingskosten	60.000	18.000	-	-	42.000	70,0		
Reis- en verblijfskosten	11.000	8.000	-	-	3.000	27,3		
Diverse personeelskosten	43.000	39.000	-	-	4.000	9,3		
Totaal	335.000	360.000	121.000	33,6	96.000	26,7	25.000	
Totaal personeelskosten	3.121.000	2.987.000	121.000	4,1	255.000	8,5	-134.000	

- De gerealiseerde **loonsomkosten ambtelijk personeel** zijn € 159.000,- lager dan begroot. In onderstaand overzicht wordt de afwijking gespecificeerd:

Specificatie afwijking loonsomkosten ambtelijk personeel

	€
WAZO / ZW-uitkeringen	104.000 lager
Korting ouderschapsverlof	32.000 lager
Korting i.v.m. ziekte	4.000 lager
Detachering medewerkers	69.000 lager
Lagere fte t.o.v. begroot	107.000 lager
	316.000 lager
Salarisverhoging (cao) van 3% vanaf 1 januari 2016	68.000 hoger
Eenmalige last vakantiegeldverplichting	89.000 hoger
Per saldo	159.000 lager

De invoering van het Individueel Keuzebudget (IKB) is per 1 januari 2017 een feit. Ultimo 2016 dient een eenmalige verplichting inzake te betalen vakantiegeld voor het ambtelijk personeel opgenomen te worden in de balans per 31 december 2016. Door de invoering van het IKB is uitbetaling van het vakantiegeld op ieder moment mogelijk, waardoor er op balansdatum een verplichting ontstaat. Deze is (conform het BBV) niet van jaarlijks terugkerende en gelijkblijvende omvang, waardoor de verplichting in de balans moet worden verantwoord. Het betreft een eenmalige extra last van 7 maanden vakantiegeld, totaal € 89.000,-;

- De gerealiseerde **uitzend- en detacheringskosten** zijn € 47.000,- lager dan begroot. De loonsomkosten m.b.t. het vaste ambtelijke personeel zijn aanzienlijk lager dan begroot (zie hiervoor). De VKB heeft behoefte aan een flexibele schil, zodat er beter kan worden gestuurd op de (toekomstige) veranderingen in de dienstverlening;
- De gerealiseerde **vervangingskosten ziekteverzuim** zijn € 121.000,- hoger dan begroot. Het ziekteverzuimpercentage (ZVP) bedraagt op dit moment 6,6% (2015: 8,8%). Het langdurige ZVP is op dit moment 4,3% (2015: 7,2%). Er is sprake van een duidelijke daling ten opzichte van vorig jaar. De overschrijding van de lasten wordt grotendeels veroorzaakt door de (tijdelijke) vervanging van een teamleider. De extra hiermee gepaarde gaande kosten bedragen € 71.000,-.

Exceptionele personele situatie

Het bijstellen van de personele bezetting in relatie tot de achterblijvende productie is onvoldoende te realiseren. Dit wordt veroorzaakt door een extreem hoog percentage zwangerschaps- en ouderschapsverloven. Op dit moment (december 2016) is bekend dat 11 (20%) van de 55 medewerkers in ambtelijk dienst in 2016 met zwangerschapsverlof zijn of gaan. Ook zijn er uit eerdere rechten meerdere medewerkers die ouderschapsverlof opnemen. Naast de financiële consequenties zijn de vele zwangerschapsvervangingen voor een cliëntgerichte organisatie een grote belasting. Zowel kwalitatief als kwantitatief is de voortdurende vervanging een punt van aandacht.

De gerealiseerde **organisatiekosten (E.10)** zijn € 15.000,- hoger. De stijging is deels veroorzaakt door hogere advieskosten in verband met het onderzoek door BMC Advies B.V. over de toekomstscenario's van de VKB en de positie van beschermingsbewind.

De gerealiseerde **rentekosten (E.11)** zijn € 11.000,- lager dan begroot en worden veroorzaakt door de dalende aantallen cliënten in onder andere budgetbeheer en de daarmee gepaard gaande lagere aantal financiële overboekingen via de bank. Hierdoor dalen ook de rente- en bankkosten.

De gerealiseerde **kosten voorzieningen (E.13)** zijn € 22.000,- hoger dan begroot. De (verwachte) afboekingen op de beschermingsbewind en lening debiteuren zijn toegenomen en derhalve zijn de voorzieningen hierop aangepast.

De gerealiseerde **BTW kosten (E.14)** zijn € 11.000,- hoger dan begroot. Vanwege met name de hogere inhuur van tijdelijke medewerkers zijn de BTW kosten toegenomen. De deelnemende gemeenten kunnen naar rato (een deel van) deze BTW kosten compenseren vanuit het BTW compensatiefonds.

Vennootschapsbelasting (E.15)

Met ingang van 1 januari 2016 is de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen in werking getreden. De vraag of de activiteiten van de VKB onder de Vpb-plicht vallen, is daarin leidend. De VKB heeft de samenwerking gezocht met een drietal andere kredietbanken. Gezamenlijk is aan Deloitte Belastingadviseurs de opdracht gegeven om onderzoek te doen naar de vraag of de VKB Vpb-plichtig is en zo ja, wat daarvan de gevolgen zullen zijn. Deloitte Belastingadviseurs heeft begin december jl. een brief naar de belastingdienst verstuurd. Het uitgangspunt is dat, bij de VKB geen sprake is van een Vpb-plicht, omdat er geen fiscaal winststreven is. De belastingdienst heeft in een schriftelijk reactie van 20 januari jl. geconcludeerd dat er geen belastingplicht ontstaat voor de vennootschapsbelasting per 1 januari 2016. Indien blijkt dat in 2016 of in een later jaar wel positieve resultaten worden behaald, dient het één en ander opnieuw te worden beoordeeld.

De baten en lasten worden nader gespecificeerd in het onderdeel toelichting op het overzicht van baten en lasten op pagina 39 en verder.

7

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

	2016		2015	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo		-		-
Aanpassingen voor:				
- afschrijvingen		101.726		105.962
Veranderingen in werkkapitaal:				
- overige uitzettingen	14.384		23.713	
- overige vorderingen	87.368		-38.675	
- netto-vlokkende schulden	291.589		-162.265	
		393.341		-177.227
Overige:				
- boekresultaat materiële vaste activa		-		-
Kasstroom uit operationele activiteiten		495.067		-71.265
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in materiële vaste activa	-21.303		-58.081	
Desinvesteringen in materiële vaste activa	-		-	
Verstrekkings leningen u/g	-733.644		-607.037	
Aflossingen leningen u/g	561.287		465.193	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-193.660		-199.925
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Bijdrage gemeenten, saldo	-		-	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		-		-
Mutatie liquide middelen (inclusief kortlopende schulden aan kredietinstellingen)		301.407		-271.190
Liquide middelen				
Saldo per 31 december 2016		3.568.685		
Saldo per 31 december 2015		3.267.278		3.267.278
Saldo per 31 december 2014				3.538.468
Mutatie liquide middelen		301.407		-271.190

8

Toelichting op de balans en het overzicht van baten en lasten

8.1 Waarderingsgrondslagen

Algemeen

De jaarcijfers hebben betrekking op de periode 1 januari 2016 tot en met 31 december 2016. Activa en passiva worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs of vervaardigingsprijs, waar nodig onder aftrek van afschrijvingen en (buitengewone) waardeverminderingen. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat over verschillende zaken een oordeel wordt gevormd, en dat schattingen worden gemaakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

De jaarcijfers zijn gebaseerd op het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Balanswaardering

Materiële vaste activa

Waardering van de materiële vaste activa vindt plaats op basis van de historische aanschafwaarden exclusief BTW onder aftrek van afschrijvingen.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa bestaan uit de verstrekte leningen verminderd met de vervallen termijnen en vermeerderd met de vooruit ontvangen aflossingen. Waardering vindt plaats tegen nominale waarde.

Vlottende activa en passiva

De onder de vorderingen opgenomen nog te ontvangen vervallen termijnen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met de getroffen voorzieningen. De liquide middelen en kortlopende schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overzicht van baten en lasten

Resultaatbepaling

Het resultaat wordt bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen. Baten worden verantwoord in het jaar waarin ze zijn gerealiseerd. Lasten worden genomen in het jaar waarin zij voorzienbaar zijn.

Afschrijvingen

Afschrijvingen vinden plaats op basis van een vast percentage van de aanschafwaarde exclusief BTW. De wijze waarop de afschrijvingen plaatsvinden worden vermeld in de controleverordening.

8.2 Toelichting op de balans per 31 december 2016

Alle vermelde activa betreffen investeringen met economisch nut. Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt weer te geven:

B.1. Materiële vaste activa	Ver- bouwing kantoor	Kantoor- inventaris	Auto- matisering	Vervoer- middel	Totaal
	€	€	€	€	€
Per 1 januari 2016:					
Aanschafwaarde	601.392	217.918	185.790	8.249	1.013.349
Cumulatieve waarde- verminderingen en afschrijvingen	-253.871	-200.283	-144.805	-8.249	-607.208
Boekwaarde	<u>347.521</u>	<u>17.635</u>	<u>40.985</u>	<u>-</u>	<u>406.141</u>
Mutaties 2016:					
Investeringen	-	13.349	7.954	-	21.303
Desinvesteringen	-	-18.791	-5.098	-	-23.889
Afschrijvingen desinvesteringen	-	18.791	5.098	-	23.889
Afschrijvingen	-60.144	-12.410	-29.172	-	-101.726
	<u>-60.144</u>	<u>939</u>	<u>-21.218</u>	<u>-</u>	<u>-80.423</u>
Per 31 december 2016:					
Aanschafwaarde	601.392	212.476	188.646	8.249	1.010.763
Cumulatieve waarde- verminderingen en afschrijvingen	-314.015	-193.902	-168.879	-8.249	-685.045
Boekwaarde	<u>287.377</u>	<u>18.574</u>	<u>19.767</u>	<u>-</u>	<u>325.718</u>
Afschrijvings- percentages	<u>10%</u>	<u>10-33,3%</u>	<u>20-33,3%</u>	<u>20%</u>	

De investeringen worden lineair afgeschreven aan de hand van de volgende uitgangspunten:

- Verbouwing nieuw kantoor 10 jaar
- Kantoorinventaris 3 of 10 jaar
- Automatisering 3 of 5 jaar
- Vervoermiddel 5 jaar

B.2. Financiële vaste activa	2016	2015
	€	€
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		
Saldo per 1 januari	817.544	675.700
Verstrekkings t/m 31 december	733.644	607.037
	1.551.188	1.282.737
Vervallen termijnen en ontvangen aflossingen t/m 31 december	-561.287	-465.193
Saldo per 31 december	989.901	817.544
Uitstaande leningen per 31 december	671	543

Het betreft verstrekte persoonlijke leningen, herfinancieringen en saneringskredieten aan cliënten.

B.3. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2016	2015
	€	€
Overige uitzettingen		
Saldo per 1 januari	131.848	156.261
Vervallen termijnen t/m 31 december	519.336	464.175
	651.184	620.436
Ontvangen aflossingen t/m 31 december	-521.836	-485.920
Achterstand	129.348	134.516
Vooruitontvangen termijnen	-3.184	-2.668
Per saldo achterstand per 31 december	126.164	131.848
Vordering verpagingsrente	12.404	17.999
	138.568	149.847
Voorziening dubieuze leningdebiteuren	-66.200	-57.500
Voorziening verpagingsrente	-12.404	-17.999
Saldo per 31 december	59.964	74.348

Voorziening dubieuze leningdebiteuren

De voorziening dubieuze leningdebiteuren dient voor het opvangen van het risico van oninbaarheid van de leningen u/g. Jaarlijks mag maximaal 4% van de in het boekjaar netto uitbetaalde leningen u/g aan de voorziening worden toegevoegd. Volgens het Bankreglement is de maximale voorziening dubieuze leningdebiteuren 10% van het debiteurensaldo. Op basis van een geschat risicoprofiel van de debiteuren is per 31 december 2016 de voorziening dubieuze leningdebiteuren bepaald op € 66.200.

Voorziening verpagingsrente

De voorziening verpagingsrente dient voor het opvangen van het risico van oninbaarheid van de vordering verpagingsrente.

	2016	2015
	€	€
Mutatie voorziening dubieuze leningdebiteuren		
Saldo per 1 januari	57.500	58.200
Toevoegingen	12.693	5.172
	70.193	63.372
Afboekingen minus ontvangen afboekingen, per saldo afboekingen	-3.993	-5.872
Saldo per 31 december	66.200	57.500

De in de balans opgenomen overige vorderingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2016	31-12-2015
	€	€
Overige vorderingen		
Debiteuren	27.437	45.178
Gemeenten	795.924	778.534
Beschermingsbewind	516.769	613.519
Overige vorderingen en overlopende activa	90.187	80.454
Totaal	1.430.317	1.517.685

De vorderingen van het openstaande debiteurensaldo per 31 december 2016 zijn allemaal korter dan drie maanden.

De post liquide middelen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

B.4. Liquide middelen	31-12-2016	31-12-2015
	€	€
BNG, rekening-courant .665	948.796	1.247.935
BNG, prepaidkaart .226	14.373	13.354
BNG, rekening-courant .171	818.333	265.481
SNS Bank, betaalrekening .413	10.203	4.999
ABN-Amro, betaalrekening .730	56.980	15.509
ABN-Amro, kwartaal depositorekening .681	720.000	1.720.000
ABN-Amro, jaar depositorekening .816	1.000.000	-
Totaal	3.568.685	3.267.278

De bankgelden op de balans betreffen vooral gelden van cliënten. Deze derden gelden zijn echter uitgezonderd van het verplichte schatkistbankieren.

B.5. Eigen vermogen	Saldo per 01-01-2016	Toevoeging 2016	Onttrekking 2016	Saldo per 31-12-2016
	€	€	€	€
Algemene reserve	-	-	-	-
Bestemmingsreserves	-	-	-	-
Totaal	-	-	-	-

Per 31 december 2016 zijn de reserves nihil.

De in de balans opgenomen netto vlottende schulden en overige schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

B.6. Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	31-12-2016	31-12-2015
	€	€
Beheerrekeningen		
Persoonlijke Rekeningen Saldo's (PRS) cliënten	1.074.579	1.088.798
Spaargelden en reserveringen cliënten	4.780.992	4.588.713
Door te betalen bemiddelingen	167.113	146.578
Totaal	6.022.684	5.824.089

Persoonlijke Rekeningen Saldo's (PRS) cliënten

Hierop worden in principe alle cliënttegoeden verzameld die worden uitbetaald aan de cliënt en/of bestemd zijn voor toerekening aan activiteiten, zoals budgetbeheer, beschermingsbewind, kredietverstrekkingen, saneringen, schuldbemiddeling etc. Vanuit deze activiteiten vindt dan doorbetaling plaats naar derden of naar de cliënt zelf.

Scheiding van cliënt- en organisatiegelden

De Volkskredietbank maakt gebruik van één centrale bankrekening op naam van de Volkskredietbank waarop alle cliëntgelden worden ontvangen. Voor iedere cliënt opent de Volkskredietbank een (budgetbeheer)rekening waarbij een volledige, administratieve scheiding is aangebracht. Door de waarborgen die een gemeentelijke kredietbank als overheidsorgaan met zich meebrengt, is er geen noodzaak tot strikte scheiding middels separate externe bankrekeningen op naam van cliënten.

Ontheffing

De Rechtbank Noord-Nederland heeft per brief van 17 november 2015 aan de Volkskredietbank een ontheffing verleend voor de eis van scheiding van cliënt- en organisatiegelden (artikel 1:436 lid 4 BW).

Spaargelden en reserveringen cliënten

In overleg met de cliënt worden reserveringen gedaan voor toekomstige uitgaven ten behoeve van de activiteiten budgetbeheer en beschermingsbewind.

Door te betalen bemiddelingen

Dit zijn bedragen bestemd voor doorbetaling aan schuldeisers van de activiteit schuldbemiddeling.

	31-12-2016	31-12-2015
	€	€
Overige schulden		
Crediteuren	103.753	87.476
Uitzend- en detachingskosten	6.440	18.599
Accountantskosten	10.120	13.750
Vakantiegeld	88.630	-
Overige schulden en overlopende passiva	142.958	139.082
Totaal	351.901	258.907

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

De volgende onderdelen zijn toekomstige financiële verplichtingen en niet in de balans opgenomen:

- De verplichting uit hoofde van de vakantiedagen is, conform het BBV, niet in de balans opgenomen. Deze verplichting bedraagt per 31 december 2016:

Vakantiedagen	€ 35.253
---------------	----------

- Huurovereenkomst kantoorpand: betreft een financiële huurverplichting van € 89.000 per jaar en deze wordt jaarlijks verhoogd op basis van het CPI van het CBS. Deze verplichting loopt van 1 november 2010 tot en met 31 oktober 2020.
- Huurovereenkomst afdrukapparatuur: betreft een financiële huurverplichting van € 11.580 per jaar. Deze verplichting loopt van 26 oktober 2015 tot en met 25 oktober 2018.
- Leaseovereenkomst koffie automaten: betreft een financiële leaseverplichting van € 1.400 per jaar. Deze verplichting loopt van 1 juni 2014 tot en met 31 mei 2018.

8.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 2016

BATEN	Begroting 2016		Realisatie 2016		Realisatie 2015	
	€ aant.		€ aant.		€ aant.	
E.1 Vaste bijdrage opdrachtgevers:						
Totaal	129.000		127.698		128.585	
E.2 Exploitatie bijdrage opdrachtgevers:						
Totaal	83.000		598.235		408.515	
E.3 Opbrengsten schuldhulpverlening:						
Basispakket						
Intake, diagnose en probleemanalyse	239.000	704	260.352	768	223.440	665
Adviesgesprekken	23.000	138	55.770	330	27.384	163
Lening aanvraag	80.000	476	77.064	456	70.392	419
Budgetbeheer zwaar	1.530.000	1.504	1.199.043	1.202	1.410.192	1.399
Budgetbeheer middel	40.000	79	25.146	39	31.248	62
Budgetbeheer licht	17.000	49	20.001	59	13.272	40
Financieel beheer	13.000	50	4.699	15	8.820	35
Budgetcoaching	182.000	358	156.972	309	141.120	280
Schuldregeling	569.000	479	379.840	320	544.488	463
Schuldbemiddeling	70.000	137	96.012	189	73.080	145
Wsnp-verklaring	78.000	231	48.477	143	70.560	210
	2.841.000		2.323.376		2.613.996	
Directe kosten basispakket	-20.000		-29.810		-26.192	
Totaal	2.821.000		2.293.566		2.587.804	
Pluspakket						
Lening aanvraag met borg	10.000	57	19.604	116	11.088	66
Cursussen en trainingen	69.000		74.500		65.700	
Totaal	79.000		94.104		76.788	
Totaal opbrengsten schuldhulpverlening	2.900.000		2.387.670		2.664.592	
E.4 Opbrengsten beschermingsbewind:						
Intake dossiers	16.000	30	8.570	22	9.282	21
Actuele dossiers	703.000	537	540.659	444	538.149	498
Extra / bijzondere werkzaamheden	10.000		11.393		13.239	
Totaal	729.000		560.622		560.670	
E.5 Overige opbrengsten:						
Bijdrage schuldbemiddeling	31.000		37.208		31.500	
Bijdrage financieel beheer	7.000		5.628		6.774	
Bijdrage shv als sec. arbeidsvoorwaarde	4.000		2.185		3.675	
Administratieve bijdrage budgetbeheer	31.000		24.878		28.054	
Bijdrage betaald budgetbeheer	49.000	145	50.539	151	48.944	148
Overige	15.000		49.924		14.000	
Totaal	137.000		170.362		132.947	
E.6 Rente opbrengsten:						
Kredietvergoedingen	72.000		92.437		79.601	
Vertragsrente	7.000		4.592		9.210	
Rente rekening-courant en deposito	15.000		2.109		12.512	
Totaal	94.000		99.138		101.323	

LASTEN	Begroting 2016	Realisatie 2016	Realisatie 2015
	€	€	€
E.7 Personeelskosten:			
Loonsomkosten ambtelijk personeel	2.786.000	2.626.855	2.735.337
Overige personeelskosten:			
Uitzend- en detacheringskosten	151.000	104.294	87.935
Vervangingskosten ziekteverzuim	70.000	190.564	163.547
Scholingskosten	60.000	18.189	25.136
Reis- en verblijfkosten	11.000	7.837	8.575
Diverse personeelskosten	43.000	38.632	47.487
Totaal	335.000	359.516	332.680
Totaal personeelskosten	3.121.000	2.986.371	3.068.017
E.8 Afschrijvingskosten:			
Verbouwing kantoor	60.000	60.144	58.873
Kantoorinventaris	18.000	12.410	17.724
Automatisering	32.000	29.172	29.365
Vervoermiddel	-	-	-
Totaal	110.000	101.726	105.962
E.9 Huisvestingskosten:			
Onderhoud gebouw en inventaris	7.000	5.656	4.925
Verlichting, verwarming en water	21.000	18.242	17.218
Huur kantoor en spreekuurlocaties	92.000	91.493	89.667
Verzekeringen en belastingen	7.000	7.112	7.123
Afval- en papierverwerking	3.000	2.501	2.674
Beveiligingskosten	4.000	3.037	4.532
Schoonmaakkosten	16.000	15.829	15.850
Totaal	150.000	143.870	141.989

LASTEN	Begroting 2016	Realisatie 2016	Realisatie 2015
	€	€	€
E.10 Organisatiekosten:			
Kantoorbenodigdheden	6.000	6.255	6.783
Drukwerk	8.000	5.251	3.509
Telefoon- en internetkosten	38.000	31.033	35.390
Porti- en postverwerkingkosten	40.000	34.571	44.744
Informatiekosten BKR	2.000	3.610	3.945
Contributies en abonnementen	18.000	17.799	17.870
Promotiekosten	2.000	4.538	2.799
Accountantskosten	24.000	23.640	21.010
Advieskosten	8.000	29.479	1.881
Kosten automatisering, printers en copiers	169.000	177.966	174.597
Deurwaarderskosten	1.000	169	599
Kosten beschermingsbewind	13.000	17.828	16.200
Kosten preventie en voorlichting	1.000	2	356
Kosten bankpassen	5.000	5.308	6.973
Kosten bezwaarschriftencommissie	3.000	927	-
Kosten kwaliteitszorg	2.000	2.187	445
Vergaderkosten	2.000	2.430	2.339
Autokosten	2.000	1.209	1.196
Onvoorzien	5.000	-108	4.000
Totaal	349.000	364.094	344.636
E.11 Rente- en bankkosten:			
Rente en kosten banken	35.000	29.696	32.571
Rente beschermingsbewind	8.000	2.452	7.190
Totaal	43.000	32.148	39.761
E.12 Algemene kosten:			
Kosten voorlichting en innovatie (V&I)	129.000	113.880	129.144
Diverse algemene kosten	5.000	3.424	3.381
Totaal	134.000	117.304	132.525
E.13 Kosten voorzieningen:			
Dubieuze leningdebiteuren	3.000	12.693	5.172
Dubieuze debiteuren beschermingsbewind	14.000	26.242	19.429
Totaal	17.000	38.935	24.601
E.14 BTW kosten:			
Totaal	148.000	159.277	139.141
E.15 Vennootschapsbelasting:			
Totaal	pm	-	-

9

Vaststellen jaarstukken 2016

Het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Volkskredietbank Noord-Oost Groningen, in vergadering bijeen op 2017 besluit tot het vaststellen van de jaarstukken 2016.

De voorzitter,

De secretaris,

10

Overige gegevens

10.1 Exploitatiesaldoverwerking en saldoverdeling

Volgens de Gemeenschappelijke Regeling wordt het resterend exploitatiesaldo gedeeld door de deelnemende gemeenten. Op basis van artikel 38 lid 2 en 3 van de Gemeenschappelijke Regeling wordt de bijdrage van de deelnemende gemeenten als volgt berekend:

- voor $\frac{1}{4}$ naar verhouding van het aantal inwoners op 1 januari van het desbetreffende dienstjaar;
- voor $\frac{3}{4}$ naar verhouding van het totaalbedrag van de voor de inwoners van elke deelnemende gemeente in het desbetreffende dienstjaar verleende diensten.

Het exploitatiesaldo over het jaar 2016 bedraagt nihil. Er zijn geen mutaties in de reserves geweest.

10.2 BTW compensatie

De VKB is grotendeels niet BTW-plichtig. Dit houdt in dat een aanzienlijk deel van de BTW op inkopen niet kan worden teruggevorderd en derhalve onderdeel is van de kosten van inkopen en investeringen. De investeringen worden echter exclusief BTW geactiveerd, de BTW op inkopen is opgenomen in de resultaatpost 'BTW kosten'. De grondslag voor deze verwerkingswijze ligt in het gegeven dat de BTW grotendeels kan worden gecompenseerd door de deelnemende gemeenten (fiscaal technisch heet dit de 'doorschuifregeling').

De VKB doet jaarlijks opgave van de te compenseren BTW aan de deelnemende gemeenten. De gemeenten kunnen dan op hun beurt deze BTW voor compensatie in aanmerking brengen (zolang ze ten minste hun maximale compensatie nog niet hebben bereikt).

De BTW compensatie 2016 wordt weergegeven in de volgende tabel.

Opdrachtgever	Inwoners per 01-01-2016	Werkelijke afname 2016	BTW com- pensatie 2016
	aantal	€	€
Appingedam	12.001	234.613	15.031
Bellingwedde	8.971	87.836	6.814
Delfzijl	25.068	522.560	33.039
Eemsum	15.815	209.888	14.793
Loppersum	10.042	119.814	8.714
Oldambt	38.228	560.052	38.421
Pekela	12.641	197.829	13.343
Veendam	27.467	432.390	29.121
Totaal	150.233	2.364.980	159.277

De BTW compensatie 2016 is verdeeld volgens de verdeelsleutel conform de Gemeenschappelijke Regeling; 25% op basis van het aantal inwoners en 75% op basis van de werkelijke productafname.

10.3 Overzicht gemeentelijke bijdragen 2016

Opdrachtgever	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
	BEGROOT 2016					REALISATIE 2016					VERSCHIL	
	Product afname	Vaste bijdrage	Exploitatie bijdrage	BTW compens.	Totaal [A t/m D]	Product afname	Vaste bijdrage	Exploitatie bijdrage	BTW compens.	Totaal [F t/m I]	Bedrag [E - J]	Procent [K : E]
	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	
Appingedam	258.000	10.000	7.000	-13.000	262.000	234.613	10.201	56.457	-15.031	286.239	24.239	9%
Bellingwedde	116.000	8.000	4.000	-7.000	121.000	87.836	7.625	25.595	-6.814	114.242	6.758	6%
Delfzijl	560.000	21.000	16.000	-28.000	569.000	522.560	21.308	124.094	-33.039	634.922	65.922	12%
Eemsumond	248.000	14.000	8.000	-13.000	257.000	209.888	13.443	55.563	-14.793	264.100	7.100	3%
Loppersum	116.000	9.000	4.000	-7.000	122.000	119.814	8.536	32.728	-8.714	152.363	30.363	25%
Oldambt	802.000	32.000	23.000	-40.000	817.000	560.052	32.494	144.307	-38.422	698.431	118.569	15%
Pekela	260.000	11.000	7.000	-13.000	265.000	197.829	10.745	50.116	-13.343	245.347	19.653	7%
Veendam	514.000	24.000	15.000	-27.000	526.000	432.390	23.347	109.375	-29.121	535.991	9.991	2%
Totaal	2.874.000	129.000	84.000	-148.000	2.939.000	2.364.980	127.698	598.235	-159.277	2.931.636	7.364	0%

Toelichting kolommen

- A = begrote productafname basis- en pluspakket
- B = begrote vaste bijdrage (V & I)
- C = begrote exploitatie bijdrage
- D = begrote BTW compensatie
- E = totaal kolom A + B + C + D
- F = werkelijke/geprognosticeerde productafname basis- en pluspakket
- G = werkelijke/geprognosticeerde vaste bijdrage (V & I)
- H = werkelijke/geprognosticeerde exploitatie bijdrage
- I = werkelijke/geprognosticeerde BTW compensatie
- J = totaal kolom F + G + H + I
- K = werkelijke/geprognosticeerde afwijking t.o.v. de begroting (kolom E - J); de rode bedragen betreffen een overschrijding van de begroting
- L = werkelijke/geprognosticeerde procentuele afwijking t.o.v. de begroting (kolom K : E x 100); de rode percentages betreffen een overschrijding van de begroting

10.4 WNT-verantwoording 2016 Volkskredietbank Noord-Oost Groningen

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op de Volkskredietbank Noord-Oost Groningen van toepassing zijnde regelgeving: Het algemene WNT-maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2016 voor de Volkskredietbank Noord-Oost Groningen is € 179.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 1 januari 2016 voor de eerste 12 kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen

bedragen x € 1	A. Kleve
Functiegegevens	directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja
Individueel WNT-maximum	179.000
Beloning	80.487
Belastbare onkostenvergoedingen	-
Beloningen betaalbaar op termijn	10.690
<i>Subtotaal</i>	<i>91.177</i>
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-
Totaal bezoldiging	91.177
Verplichte motivering indien overschrijding	n.v.t.
Gegevens 2015	
Aanvang en einde functievervulling in 2015	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband 2015 (in fte)	1,0
Beloning	78.437
Belastbare onkostenvergoedingen	-
Beloningen betaalbaar op termijn	10.945
Totaal bezoldiging 2015	89.382

Toeziethoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	B. Boon	S. Herkströter	B. Wierenga	W. 't Mannetje	M. Joostens	B. Schollema	A. Usmany	H. Hemmes
Functiegegevens	voorzitter	lid	lid	lid	lid	lid	lid	lid
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Individueel WNT-maximum	26.850	17.900	17.900	17.900	17.900	17.900	17.900	17.900
Beloning	-	-	-	-	-	-	-	-
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-	-	-	-	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Subtotaal</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal bezoldiging	onbezoldigd	onbezoldigd	onbezoldigd	onbezoldigd	onbezoldigd	onbezoldigd	onbezoldigd	onbezoldigd
Verplichte motivering indien overschrijding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2015								
Aanvang en einde functievervulling in 2015	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Beloning	-	-	-	-	-	-	-	-
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-	-	-	-	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal bezoldiging 2015	onbezoldigd	onbezoldigd	onbezoldigd	onbezoldigd	onbezoldigd	onbezoldigd	onbezoldigd	onbezoldigd

Bezoldigingsmaxima 2016: algemene WNT-maximum:

bedragen x € 1	2016	Voorzitter Raad van Toezicht (15%)	Leden Raad van Toezicht (10%)
WNT-maximum	179.000	26.850	17.900

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met dienstbetrekking die in 2016 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen . Er zijn in 2016 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Volkskredietbank Noord-Oost Groningen.

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van de gemeenschappelijke regeling Volkskredietbank Noord-Oost Groningen te Appingedam gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva van de Volkskredietbank Noord-Oost Groningen op 31 december 2016 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder de eigen verordeningen, zoals opgenomen in het normenkader, vastgesteld op 22 september 2016 door het Algemeen Bestuur.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2016.
2. het overzicht van baten en lasten over 2016.
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Volkskredietbank Noord-Oost Groningen, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Kenmerk: 2017051

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald volgens het Bado, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2016.

Wij rapporteren aan het Algemeen Bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de hiervoor aangegeven materialiteitsgrenzen, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur voor de jaarrekening

Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met het BBV. Het Dagelijks Bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder de eigen verordeningen, zoals opgenomen in het normenkader, vastgesteld op 22 september 2016 door het Algemeen Bestuur.

Kenmerk: 2017051

In dit kader is het Dagelijks Bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het Dagelijks Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het Algemeen Bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, de Regeling Controleprotocol WNT 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling.
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het Dagelijks Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten

Kenmerk: 2017051

Wij communiceren met het Algemeen Bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Namens deze:

Was getekend drs. S. Hofsteenge RA
Groningen, 13 maart 2017

Kenmerk: 2017051

12

Statistische gegevens

De ontwikkeling van de verschillende activiteiten door de jaren heen blijkt uit onderstaand overzicht:

Activiteiten	2012	2013	2014	2015	2016
Basispakket					
Intake, diagnose en probleemanalyse	826	656	639	665	768
Adviesgesprekken en crisisinterventie	121	75	128	163	330
Lening aanvraag	406	439	438	419	456
Budgetbeheer zwaar	2.098	1.871	1.559	1.399	1.202
Budgetbeheer middel	114	139	93	62	39
Budgetbeheer licht	33	59	55	40	59
Financieel beheer	21	28	34	35	15
Budgetcoaching	291	49	243	280	309
Schuldregeling	429	424	432	463	320
Schuldbemiddeling	83	118	122	145	189
Wsnp-verklaring	179	232	179	210	143
Pluspakket					
Lening aanvraag met borg	27	42	45	66	116
Preventie:					
Cursus 'Kostdat?!?!'	27	13	8	5	14
Workshop 'Geld speelt een rol'	35	37	37	27	24
Workshop 'Financieel bij de hand'	-	-	-	-	20
Beschermingsbewind					
Intake	69	73	135	21	22
Lopende dossiers	319	398	461	498	444
Betaald budgetbeheer	182	174	142	148	151
Recidive budgetbeheer	7,2%	7,9%	6,3%	5,9%	4,3%

Vervolg statistische gegevens

	2012	2013	2014	2015	2016
	€	€	€	€	€
Leningen u/g:					
Stand per 31 december	573.453	615.904	675.700	817.544	989.901
Achterstand per 31 december	155.569	159.258	156.261	131.848	126.164
Totaal per 31 december	729.022	775.162	831.961	949.392	1.116.065
Voorziening per 31 december	-60.000	-65.800	-58.200	-57.500	-66.200
Per saldo per 31 december	669.022	709.362	773.761	891.892	1.049.865
Uitbetaald per jaar	250.517	355.143	374.762	607.037	733.644
Gemiddelde uitbetaling	1.856	2.041	2.082	2.561	2.336
Aantal uitbetalingen per jaar	135	174	180	237	314
Aantal leningen per 31 december	406	427	456	543	671
Aantal dubieus per 31 december	78	87	77	72	77
Overzicht van baten en lasten:					
Baten					
E.1 Vaste bijdrage opdrachtgevers	130.961	129.968	129.239	128.585	127.698
E.2 Exploitatie bijdrage opdrachtgevers	-	-	-	408.515	598.235
E.3 Opbrengst schuldhelpverlening	3.112.161	2.802.737	2.805.518	2.664.592	2.387.670
E.4 Opbrengst beschermingsbewind	299.128	376.444	449.162	560.670	560.622
E.5 Overige opbrengsten	139.941	148.116	148.470	132.947	170.362
E.6 Rente opbrengsten	112.243	100.277	98.181	101.323	99.138
Totaal baten	3.794.434	3.557.542	3.630.570	3.996.632	3.943.725
Lasten					
E.7 Personeelskosten	3.154.546	3.121.636	2.968.863	3.068.017	2.986.371
E.8 Afschrijvingskosten	125.967	122.053	114.067	105.962	101.726
E.9 Huisvestingskosten	154.127	151.496	149.459	141.989	143.870
E.10 Organisatiekosten	288.454	366.517	347.470	344.636	364.094
E.11 Rente- en bankkosten	43.032	44.968	43.130	39.761	32.148
E.12 Algemene kosten	191.374	73.065	134.194	132.525	117.304
E.13 Kosten voorzieningen	344	15.797	22.899	24.601	38.935
E.14 BTW kosten	180.798	159.848	106.504	139.141	159.277
E.15 Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
Totaal lasten	4.138.642	4.055.380	3.886.586	3.996.632	3.943.725
Saldo voor bestemming	-344.208	-497.838	-256.016	-	-